

УДК 336.14

Медвецький Іван Андрійович,
аспірант кафедри фінансів,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: Medvetskyi_I_A@ukr.net

ДО ПИТАННЯ ПРО БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ. Дослідження розглядає наявні багатоаспектні проблеми теорії та практики українських реалій бюджетного планування. Автор ставив за мету дослідити бюджетне планування в Україні через призму підвищення його ефективності та результативності, реальності макроекономічних і макрофінансових показників, досягнення макростабілізації. Розглянуто думки науковців і практиків щодо бюджетного планування в Україні, в свою чергу висловлено критичні думки автора статті. Дослідження має науково-практичні результати та потребує подальшого аналізу. Проблематика бюджетного планування в Україні є вкрай актуальна в сьогодишніх умовах макроекономічної та макрофінансової нестабільності. Особливу увагу зосереджено на реальності макропоказників і необхідності в їх транспарентності для суспільства, на ефективності та результативності середньострокового і стратегічного бюджетного планування держави. Виходячи з реалій сьогодишнього становища економіки та фінансів висловлені критичні думки щодо макроекономічних і макрофінансових показників, можливих тенденцій і прогнозів подальшого розвитку української держави. Запропоновано деякі напрямки удосконалення бюджетного планування в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: бюджет, бюджетне планування, фінансове планування, бюджетні пріоритети, середньострокове та стратегічне бюджетне планування, реальні макроекономічні та макрофінансові показники.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Бюджетне планування є однією з найважливіших позицій і проблем державних фінансів. Воно виступає одним з інструментів, за допомогою якого країна може впливати на всі сторони життя різних верств населення, забезпечувати збалансування суспільних інтересів. В умовах різкого загострення внутрішніх і зовнішніх викликів і ризиків дефолту України, дефіциту державних фінансових ресурсів, бюджетне планування набуває особливого значення.

Згідно статті 95 Конституції України «Бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами» [1, ст. 95, ч. 1]. Звичайно у суспільства виникають питання:

чи це реально відбувається на практиці? Саме бюджетне планування держави виступає однією з основних домінантів для реалізації конституційних прав кожного громадянина.

Бюджетне планування є фундаментальною основою реалізації ефективного соціально-економічного розвитку країни, інструментом макроекономічної та макрофінансової стабілізації, засобом об'єктивного розподілу суспільного багатства, механізмом підвищення добробуту кожного громадянина та країни в цілому.

Для досягнення результатів дослідження були використані такі методи: спостереження, пошуку, порівняння, узагальнення, класифікації, дедукції, індукції, аналізу та синтезу, систематизації, метод групування, табличного відображення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз фахової літератури бюджетного поля демонструє науково-практичну зацікавленість авторів до проблематики бюджетного планування. На теренах української держави присвятили свої праці дослідженню бюджету та бюджетного планування Андрущенко В. Л. [2], Дем'янишин В.Г. [3], Луніна І.О. [4], Лютий І.О. [5], Огонь Ц.Г. [6], Опарін В.М. [2, 7], Павлюк К.В. [7, 8], Федосов В.М. [2, 7, 9], Юрій С.І. [7] та інші. Але при великій кількості наукових праць, необхідно зазначити, що в практичному плані вдосконалення бюджетного планування відбувається достатньо повільно, а інколи носить декларативний характер. Певні напрямки бюджетного планування в Україні ми маємо за мету дослідити в наведеній праці.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. В Україні бюджетне планування здійснюється на короткострокову перспективу. Короткостроковий фінансовий план держави не дозволяє реально планувати, прогнозувати та здійснювати довгостроковий розвиток країни. Середньострокове та стратегічне бюджетне планування, якими керуються провідні країни світу, забезпечує стабільний, прозорий, інвестиційно-привабливий, передбачуваний, ефективний і результативний розвиток країни. Достатньо праць учених присвячено необхідності запровадженню середньострокового бюджетного планування в Україні, але це питання до сьогоднішнього дня не вирішено.

Окрім того, важливим є питання реальності макроекономічних та макрофінансових показників та їх транспарентності для суспі-

льства, здійснення реального прогнозування як на національному, так і на регіональному рівнях, макроекономічній і макрофінансовій стабілізації.

Формування мети і завдання дослідження. Метою написання праці є дослідження теоретичної та практичної складової сьогоденних реалій бюджетного планування в Україні та пропонування рекомендацій по його удосконаленню.

Завданнями написання праці є дослідження (1) необхідності запровадження середньострокового та стратегічного бюджетного планування української держави; (2) реальності макроекономічних і макрофінансових показників і необхідності в їх транспарентності для суспільства; (3) здійснення реального прогнозування як складової планування, як на національному, так і на регіональному рівнях; (4) необхідності в досягненні макроекономічної та макрофінансової стабілізації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В основі розумного та безпечного для суспільства функціонування економіки, фінансів та бюджету зокрема, є необхідність у відповідності ресурсів і потреб. Саме невідповідність наявних обмежених фінансових ресурсів і постійно зростаючих потреб є вихідною проблемною домінантою бюджетного планування [2, с. 18–21]. Незбалансованість ресурсів і потреб веде до зростання бюджетного дефіциту та державного боргу, які в свою чергу загрожують створенням і зростанням «боргової спіралі» [7, с. 204–205]. Зазначимо при цьому, що дохідна частина бюджету української держави має великий нереалізований ресурс, який зосереджений в тіньовому секторі економіки. А видаткова частина бюджету потребує зміни ідеології [9, с. 3–23] використання фінансових ресурсів, основа якої має бути — результат від використаних коштів.

Бюджетне планування безпосередньо зв'язане з проблемами суспільних інтересів, суспільного вибору. В цьому зв'язку теорія суспільного вибору (або як її ще називають «нова політична економія») лауреата Нобелівської премії з економіки (1986 р.) Джеймса МакДжіла Б'юкенена [10] (1919—2013) є ідеологічним вектором бюджетного планування. Останнє є одним з інструментів у руках державного фінансового менеджменту ефективнішого, соціально справедливого використання державних фінансових ресурсів.

Фундаментальним завданням бюджетного планування кожної країни є макроекономічна і макрофінансова стабільність розвит-

ку при оптимальному соціальному забезпеченні населення. На жаль, економіка і фінанси України знаходяться в кризі. Згідно оприлюднених даних Національного банку України падіння ВВП у 2014 році склало 6,7 %, рівень інфляції 24,9 %, а дефіцит Зведеного бюджету (разом з компанією НАК «Нафтогаз України») перевищив 10 % ВВП [11]. У свою чергу висока інфляція та її подальше зростання становить для України небезпеку увійти в інфляційну спіраль, що може мати непередбачувані наслідки. Українській державі необхідна макростабілізація державних фінансів, а саме: запобігти подальшому падінню ВВП, забезпечити інфляційну безпеку та боргову безпеку держави, суттєво зменшити розмір бюджетного дефіциту і т. д. Макроекономічна та макрофінансова стабілізація покликана стабілізувати макропоказники, вберегти гривню від гіперінфляції, зупинити відтік капіталу з України та подальше падіння української економіки. Це падіння демонструє край гостру ситуацію в економіці і фінансах української держави. Бюджетне планування має стати засобом досягнення стабільного розвитку та інвестиційної привабливості країни. Побудова системи бюджетного планування потребує часу та довіри суспільства до цього процесу. Разом з тим це супроводжується певними ризиками, серед яких основні можуть бути в різних сферах бюджетної діяльності, а саме: ризики пов'язані з державним боргом і дефіцитом бюджету, ризики невиконання бюджету як по доходах, так і по видатках тощо. Більшість з них формуються саме в дохідній і видатковій частині бюджету, в їх збалансуванні та виконанні бюджету. Особливої уваги потребують ризики від непрофесійних дій державного фінансового менеджменту, досить часто пов'язаних з «ручним управлінням» економікою і фінансами. Без створення ефективної, результативної та, зрештою, дієвої системи управління державними фінансами неможлива макроекономічна та макрофінансова стабілізація, а в подальшому стрімкий розвиток країни. Максимально можливий ефект дають ефективно побудовані системи, а не тільки індивідуальні якості окремих керівників. Особливої уваги потребують ризики, які пов'язані з нереальністю макроекономічних і макрофінансових показників. Отже, ефективно і реально бюджетне планування неможливе без макроекономічної, макрофінансової та політичної стабільності.

Далі звернемо увагу на прийняття Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, яке часто відбува-

ється після 1 січня року, на який цей фінансовий план держави передбачений (табл. 1). Окремим питанням необхідно відзначити часті зміни протягом року до вже прийнятого Державного бюджету України, які негативно впливають на бюджетне планування країни, можливо деякі з них є позиціями лобізму. Зміни до бюджету впливають на зміну структури бюджету за функціональною класифікацією, тобто вони є потенційними змінами пріоритетності у бюджетному плануванні держави, а часті її зміни вже само по собі нівелює саму ідею «пріоритетності» та негативно впливає на ефективність і результативність бюджетного планування. Часті зміни до процесу бюджетного планування, в переважній частині, є проявом симбіозу позицій лобізму, бюрократії та політичних рішень. Можна навіть припустити, що це створює негативний синергетичний ефект для прийнятого рішення на основі цих факторів.

Таблиця 1

**РЕГЛАМЕНТОВАНІ БЮДЖЕТНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ
І ФАКТИЧНІ ТЕРМІНИ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ»
ЗА 1992—2015 РОКИ***

Регламентований бюджетним законодавством України термін прийняття Закону України «Про Державний бюджет України»		Закон України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік	Фактична дата прийняття Закону України «Про Державний бюджет України»
Закон України «Про бюджетну систему України» від 5.12.1990 р. № 512-ХІІ	До 2 грудня	1992	18 червня 1992 р.
		1993	9 квітня 1993 р.
		1994	1 лютого 1994 р.
		1995	6 квітня 1995 р.
Закон України «Про бюджетну систему України» від 28.04.1995 р. № 153/95-ВР	До 2 грудня	1996	22 березня 1996 р.
		1997	27 червня 1997 р.
		1998	30 грудня 1997 р.
		1999	31 грудня 1998 р.
		2000	17 лютого 2000 р.
		2001	7 грудня 2000 р.

Закінчення табл. 1.

Регламентований бюджетним законодавством України термін прийняття Закону України «Про Державний бюджет України»		Закон України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік	Фактична дата прийняття Закону України «Про Державний бюджет України»
Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 р. № 2542-III	До 1 грудня	2002	20 грудня 2001 р.
		2003	26 грудня 2002 р.
		2004	27 листопада 2003 р.
		2005	23 грудня 2004 р.
		2006	20 грудня 2005 р.
		2007	19 грудня 2006 р.
		2008	28 грудня 2007 р.
		2009	26 грудня 2008 р.
		2010	27 квітня 2010 р.
Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI	До 1 грудня	2011	10 грудня 2010 р.
		2012	22 грудня 2011 р.
		2013	6 грудня 2012 р.
		2014	16 січня 2014 р.
		2015	28 грудня 2014 р.

* *Примітка:* складено автором на основі джерел [7, с. 155; 12].

Пріоритетним завданням є вдосконалення технологій, методів та інструментів бюджетного планування у зв'язку з їх низькою результативністю у реальній українській фінансовій практиці. Певні технології та механізми бюджетного планування, якими користувалися раніше, старіють і втрачають свою актуальність, а нові вимагають знання світового досвіду і вміння використання позитивних його елементів у вітчизняній фінансовій практиці. У зв'язку з цим на порядок денний усе більше висувається проблематика середньострокового і стратегічного бюджетного планування, іноді його ще називають «бюджетами пріоритетів» [9, с. 10].

Діюче в Україні бюджетне планування не здатне повною мірою та належним чином виконувати свої завдання та функції. Важливою передумовою побудови ефективного бюджетного планування є науково обґрунтований розрахунок реальних макроекономічних і макрофінансових показників, тільки досягнувши значних результатів і успіхів у даному напрямку можна реально говорити про економічне зростання. В Україні відсутня реальність макроекономічних і макрофінансових показників, а звідси нереальність фінансового і бюджетного планування, засад грошової і кредитної політики, що розробляються НБУ [11]. Висока залежність макропоказників від політичної кон'юнктури в країні. Не менш важливим є професійний рівень державного менеджменту, який здійснює їх розрахунки. Якщо ми не будемо знати реальних макроекономічних і макрофінансових показників української держави, то ми не усвідомимо, в якому становищі знаходяться українська економіка і фінанси та, відповідно, нам складно буде боротися з викликами, які стоять перед країною.

Достатньо ефективною в світі вважається система бюджетного планування на основі відомого методу «ковзного триріччя». Цей метод дозволяє, з однієї сторони, гнучко реагувати на кон'юктурні зміни макроекономічних і макрофінансових показників і розвитку країни загалом, а з другої — підвищити стабільність і передбачуваність бюджетного планування держави. Мова йде про середньострокове бюджетне планування, яке дає можливість при наблизенні наступного бюджетного періоду легко здійснювати незначну корекцію вже прийнятого середньострокового бюджету враховуючи тенденції, виклики, кризи, політико-економічні обставини та інші фактори [13, с. 5–6]. Україна є достатньо нестабільною країною за своїми макроекономічними та макрофінансовими показниками, тому певне врахування цього, на нашу думку, сприяло би виведенню бюджетного планування на якісно новий рівень.

Ми з сумом змушені констатувати, що прогнозування, як складова бюджетного планування, має сьогодні значною мірою декларативний характер. Завдання прогнозу — це майбутня основа (підґрунтя) для плану. Якщо прогноз, в ідеалі, не основа (підґрунтя), то має бути хоча б вектором розвитку — куди країна прямує в своєму розвитку за макроекономічними та макрофінансовими індикаторами, але і цієї функції прогноз Державного бюджету України не виконує. В реальному житті прогноз — це уяв-

лення уряду щодо розвитку країни на майбутній період. Якщо немає реального прогнозу, то немає уявлення уряду про майбутній розвиток країни.

Важливим аспектом бюджетного планування країни є здійснення прогнозу як на національному (державному) (макрорівні), так і на місцевому (регіональному) рівнях. На нашу думку, реально прогнозного бюджетного планування на місцевому рівні фактично не існує. Це в свою чергу впливає на стримування розвитку регіонів, місцевих громад, бюджетного регулювання, та, як наслідок, оптимального фінансового вирівнювання. Ми вважаємо, що стимулом розвитку фінансового планування та прогнозування на регіональному рівні могла би бути реальна децентралізація в контексті моделі прав і повноважень фіскального федералізму. У цьому зв'язку не менш важливим є тотожність між доходами місцевих бюджетів і функціональними повноваженнями місцевих громад. Зменшення фінансової залежності місцевого самоврядування від центральної влади є потужним стимулятором розвитку регіону. Але при цьому регіональний прогноз має бути тісно ув'язаний з національним фінансовим прогнозуванням і плануванням. У свою чергу національне фінансове планування має бути тісно ув'язане з регіональним фінансовим плануванням та забезпечувати ефективне фінансове вирівнювання на основі «принципу справедливості і неупередженості» [14, ст. 7, п. 9]. На наш погляд, ефективною основою вирішення цих складних проблем бюджетного планування повинно стати реальне програмно-цільове бюджетування.

У світовій практиці є чимало методів макрофінансового бюджетування, такі як: система «планування — програмування — бюджетування» (Planning — Programming — Budgeting System) (відноситься до так званих технологій першого покоління, орієнтація технології на соціальні завдання та цілі), бюджетування з нуля або складання бюджету на нульовій основі (Zero-Based Budgeting) (фактично кожне наступне бюджетування здійснюється з нульового розрахунку ефективності та результативності використання коштів), метод програмного бюджетування (Program Budgeting) (основа методу — кількісний вимір видатків на кінцевий результат), бюджетування орієнтоване на результат — БОР (Results-oriented budgeting) (основа — результат та управління ним), програмно-цільовий метод — ПЦМ (застосовується в Україні) та інші [2, с. 706–729]. У кожній країні світу при одна-

ковій назві методу діяти він може по різному, враховуючи особливості бюджетного устрою, бюджетної системи, політико-економічної кон'юнктури та фінансового планування. Основою всіх методів і технологій макрофінансового планування є показники результативності та ефективності, тобто поставлені цілі та їх досягнення.

Важливим у зв'язку з цим стає визначення певних пріоритетів бюджетного планування. За світовою практикою ряд країн офіційно на законодавчому (парламентському) рівні декларує та реалізовує у розвитку країни свої бюджетні пріоритети. В Україні є практика декларування пріоритетів розвитку країни, але немає практики реальної довгострокової реалізації задекларованих пріоритетів і стратегій розвитку: при зміні уряду відбувається зміна бюджетних пріоритетів, що наявно демонструє «ручне управління» економікою та державним бюджетом. Звідси існує гостра необхідність у затвердженні реального, а не декларативного стратегічного документу розвитку країни з довгостроковим планом розвитку на основі бюджетних пріоритетів; це би сприяло сталому економічному розвитку.

Для побудови ефективного бюджетного планування необхідне удосконалення роботи інститутів державної влади в контексті інституціональної бюджетної архітектури, системи їх взаємозв'язків, фінансового ризик-менеджменту та транспарентності всієї системи бюджетного процесу. Характерною рисою бюджетного планування в Україні є майже повна відсутність можливості громадськості контролювати цей процес, а також його результативність та ефективність. Асиметрія інформації є серйозною перешкодою на цьому шляху. Отже, на ефективність і результативність здійснення бюджетного планування в свою чергу впливають ряд чинників: нереальність макроекономічних і макрофінансових показників, низький рівень фінансового менеджменту, недостатнє знання позитивного світового досвіду, асиметрія бюджетної інформації, нетранспарентність цього процесу і недостатній вплив громадськості на нього.

Щодо державного фінансового менеджменту української держави, то тут існують багато проблем, ми виділимо три, на нашу думку, фундаментальні:

➤ перша, невідповідність між відповідальністю державного службовця та його заробітною платою. Якщо країна хоче мати якісні кадри, то вона їх працю відповідно має оплачувати. При

високій заробітній платі державного фінансового менеджменту не тільки професіоналізм державних службовців зростає (із-за мотивації, конкуренції та інших чинників), а й ризики потенційних масштабів можливого лобізму в центральних органах виконавчої влади зменшаться;

➤ друга, необхідність відокремити бізнес і державну владу. Тому, що інтереси бізнесу, як правило, суперечать національним інтересам української держави. В цьому протистоянні бізнес, у тому числі за допомогою інструментів лобізму, бере гору. Тут постає питання, чиї інтереси є пріоритетнішими: національні інтереси української держави чи інтереси бізнесу. На нашу думку, пріоритетнішими є національні інтереси української держави. В довгостроковій перспективі сьогодняшня модель взаємодії української держави та бізнесу в Україні знищує (руйнує) країну. Перемога інтересів бізнесу над національними інтересами держави говорить про слабкість країни та нівелює ідею «національних інтересів»;

➤ третя фундаментальна проблема — це відсутність довгострокової стабільності. Довгострокова стабільність забезпечує впевненість суспільства «у завтрашньому дні», у завтрашній роботі та заробітній платі, в сьогоdnішніх і завтрашніх інвестиціях, вона необхідна в усіх напрямках життя суспільства і в державному фінансовому середовищі зокрема. Без довгострокової стабільності складно представити довгострокову модель розвитку країни. До цього слід додати процес «вимивання» професійних кадрів з державних фінансових органів із-за високої волатильності політичної кон'юнктури, частих змін урядів, постійних реорганізацій міністерств і відомств.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Підсумовуючи щодо ситуації, яка склалася з бюджетним плануванням України, можна прийти до висновку, що воно знаходиться в точці біфуркації, де навіть незначні кризові явища можуть завдати вкрай негативних наслідків для макроекономічної та макрофінансової ситуації в державі. Точка біфуркації в нелінійній системі — це момент критичного, надзвичайно нестійкого стану, коли незначний поштовх в одному з можливих варіативних напрямків може призвести до масштабних змін у системі в цілому [15, с. 5]. Україні необхідно обрати новий аттрактор (стратегію) для позитивного варіанту розвитку подій у точці біфуркації. Класично — це виклик, який або піднімає систему на

якісно новий рівень, або руйнує (хаотизує) її. Звідси питання, на яке держава повинна дати відповідь: що далі?

Таким чином, пріоритетними напрямками розвитку бюджетного планування української держави, на нашу думку, є збалансування обмежених фінансових ресурсів і постійно зростаючих потреб, науково обґрунтований розрахунок реальних макроекономічних і макрофінансових показників і їх транспарентність для суспільства, здійснення реального прогнозування як на національному (макрорівні), так і на регіональному (мікрорівні), запровадження реальної децентралізації в контексті системи прав і повноважень фіскального федералізму між рівнями влади, макроекономічна та макрофінансова стабілізація, пошук нереалізованих резервів дохідної частини та зміна ідеології формування і використання державних фінансових ресурсів.

Бібліографічний список

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР зі змінами. Сайт у мережі Інтернет. / [Електронний ресурс] //Режим доступу до матеріалів:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
2. Федосов В. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова. — К.: КНЕУ, 2004. — 864 с.
3. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України [Текст] : монографія / В. Г. Дем'янишин. — Тернопіль: Екон. думка, 2008. — 496 с.
4. Луніна І. О. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації [Текст] : колективна монографія / [Луніна І. О., Булана О. О., Фролова Н. Б. та ін.]; за ред. І. О. Луніної; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». — К., 2014. — 296 с. .
5. Лютий І. О. Теоретико–методологічні засади бюджетної політики держави [Текст] / І. О. Лютий // Фінанси України. — 2009. — № 12. — С. 13–19.
6. Огонь Ц. Г. Програмно-цільовий метод та ефективність бюджетних програм [Текст] / Ц. Г. Огонь // Фінанси України. — 2009. — № 7. — С. 20–29.
7. Федосов В. М., Юрій С. І. Бюджетна система : підручник / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. — К. : Центр учбової літератури ; Тернопіль : Екон. думка, 2012. — 871 [1] с.
8. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України [Текст] : монографія / К. В. Павлюк. — К.: НДФІ, 2006. — 584 с.

9. Федосов В. М., Бабич Т. С. Сутність і проблематика бюджетування: українські реалії [Текст] / В. М. Федосов, Т. С. Бабич // Фінанси України. — 2008. — № 1. — С. 3–23.

10. Джеймс М. Б'юкенен Суспільні фінанси і суспільний вибір: Два протилежних бачення держави [Текст] / Д. М. Б'юкенен, Р. А. Масгрейв; Переклад з англійської А. Ю. Іщенко. — К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. — 175 с. — (Актуальні світові дискусії).

11. Національний банк України. Сайт у мережі Інтернет. / [Електронний ресурс] // Режим доступу до матеріалів: <http://www.bank.gov.ua>.

12. Верховна Рада України. Сайт в мережі Інтернет. / [Електронний ресурс] // Режим доступу до матеріалів: <http://rada.gov.ua>.

13. Кульпинська Л. К., Гвоздь В. С. Програмно-цільовий метод формування бюджету [Текст] / Л. К. Кульпинська, В. С. Гвоздь // Формування ринкових відносин в Україні: збірник наукових праць. — 2010. — № 3 — С. 3–10.

14. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2456–VI з змінами. Сайт в мережі Інтернет. / [Електронний ресурс] // Режим доступу до матеріалів: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

15. Унковська Т. С., Демчук Н. І. Чи можливе економічне диво в Україні? [Текст] / Т. С. Унковська, Н. І. Демчук. // Економіка України. — 2013. — № 12 — С. 4–21.

References

1. «KonstytutsiyaUkrayinyvid 28.06.1996 № 254k/96–VR z zminami. Sayt v merezhi Internet.» [ConstitutionofUkraineofJune 28, 1996 № 254k/96–VRwithchanges. The site on the Internet.] / [Electronicresource] // «Rezhym dostupu do materialiv» [Access mode to the materials]:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>. [In Ukrainian].

2. Fedosov V. «Byudzhethnyy menedzhment» [Budget management]: Textbook / V. Fedosov, V. Oparin, L. Safonova and oth.; Ed. by V. Fedosov. — Kyiv: KNEU, 2004. — 864 p. [In Ukrainian].

3. Dem'yanishin V. H. «Teoretychna kontseptualizatsiya y praktychna realizatsiya byudzhethnoyi doktryny Ukrayiny» [Theoretical conceptualization and practical implementation of Budgetary Doctrine of Ukraine] [Text] : monograph / V. H. Dem'yanishin . — Ternopil : Econ. dumka, 2008. — 496 p. [In Ukrainian].

4. Lunina I. O. «Rozvytok derzhavnykh finansiv Ukrayiny v umovakh hlobalizatsiyi» [Development of public finances of Ukraine in the context of globalization] [Text]: collective monograph / [Lunina I. O. , Bulana O. O., Frolova N. B. and oth.]; Ed. by. I. O. Luninoyi ; NASof Ukraine, GA »Institute for Economics and Forecasting NASof Ukraine». — K., 2014. — 296 p. In Ukrainian].

5. *Lyutyi I. O.* «Teoretyko–metodolohichni zasady byudzhethnoi polityky derzhavy» [Theoretical and methodological principles of governmental budget policy implementation] [Text] / I. O. Lyutyi // «Finansy Ukrayiny» [Finance of Ukraine]. — 2009. — № 12. — P. 13–19. [In Ukrainian].

6. *Ohon T. S. H.* «Prohramno-tsiloviy metod ta efektyvnist byudzhethnykh prohram» [Program-target method and effectiveness of budgetary programs] [Text] / T. S. H. Ohon // «Finansy Ukrayiny» [Finance of Ukraine]. — 2009. — № 7. — P. 20–29. [In Ukrainian].

7. *Fedosov V. M., Yuriy S. I.* «Byudzhethna systema» [Budget system] : textbook / Scientific editors : V. M. Fedosov, S. I. Yuriy. — K. : The centre of Academic literature ; Ternopil : Econ. dumka, 2012. — 871 [1] p. [In Ukrainian].

8. *Pavlyuk K. V.* «Byudzheth y byudzhethny protses v uslovyakh tranzitivnoi ekonomiky Ukrayiny» [Budget and budget process under condition of transitive economy of Ukraine] [Text] : monograph. / K. V. Pavlyuk — K.: SRFI, 2006. — 584 p. [In Ukrainian].

9. *Fedosov V. M., Babich T. S.* «Sutnist i problematyka byudzhethuvannya: ukraïnski realiyi» [Essence and issues budgeting: Ukrainian realities] [Text] / V. M. Fedosov, T. S. Babich // «Finansy Ukrayiny» [Finance of Ukraine]. — 2008. — № 1. — P. 3–23. [In Ukrainian].

10. *James M. Buchanan* «Suspilni finansy i suspilnyy vybir: Dva protylezhnykh bachennya derzhavy» [Public finance and public choice: Two contrasting visions of State] [Text] / J. M. Buchanan, R. A. Musgrave; English translation A. Yu. Ischenko. — K.: Publishing House «KM Academy», 2004. — 175 p. — (Recent World Discussions). [In Ukrainian].

11. «Natsionalnyy bank Ukrayiny. Sayt v merezhi Internet.» [National Bank of Ukraine. The site on the Internet.] / [Electronic resource] // «Rezhym dostupu do materialiv» [Access mode to the materials]: <http://www.bank.gov.ua> [In Ukrainian].

12. «Verkhovna Rada Ukrayiny. Sayt v merezhi Internet.» [Verkhovna Rada of Ukraine. The site on the Internet.] / [Electronic resource] // «Rezhym dostupu do materialiv» [Access mode to the materials]: <http://rada.gov.ua> [In Ukrainian].

13. *Kulplnska L. K., Gvozd V. S.* «Prohramno-tsilovyy metod formuvannya byudzhetu» [Program-target method formation of budget] [Text] / L. K. Kulplnska, V. S. Gvozd // «Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini: zbirnyk naukovykh prats» [Formation of market relations in Ukraine: collection research works]. — 2010. — № 3 — P. 3–10. [In Ukrainian].

14. «Byudzhethnyy kodeks Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 8 lypnya 2010 r. № 2456–VI z zminami. Sayt v merezhi Internet.» [Budget Code of

Ukraine: Law of Ukraine on July 8, 2010 № 2456–VI with changes. The site on the Internet.] / [Electronic resource] // «Rezhyhm dostupu do materialiv» [Access mode to the materials]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. [In Ukrainian].

15. *Unkovska T. E., Demchuk N. I.* «Chy mozhylyve ekonomichne dyvo v Ukrayini?» [Is it possible economic miracle in Ukraine?] [Text] / T. E. Unkovska, N. I. Demchuk // «Ekonomika Ukrayiny» [Economy of Ukraine]. — 2013. — № 12 — P. 4–21. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19 березня 2015 року.

УДК 336.14

Медвецький Іван Андреевич,
аспірант кафедри фінансов,
ГВУЗ «КНЭУ имени Вадима Гетьмана»
(03680, Украина, Киев, проспект Победы, 54/1)
E-mail: Medvetskyi_I_A@ukr.net

К вопросу о бюджетном планировании в Украине

АННОТАЦИЯ. Исследование рассматривает имеющиеся многоаспектные проблемы теории и практики украинских реалий бюджетного планирования. Автор ставил целью исследовать бюджетное планирование в Украине через призму повышения его эффективности и результативности, реальности макроэкономических и макрофинансовых показателей, достижение макростабилизации. Рассмотрены мысли ученых и практиков по бюджетному планированию в Украине, в свою очередь высказано критические мысли автора статьи. Исследование имеет научно–практические результаты и требует дальнейшего анализа. Проблематика бюджетного планирования в Украине крайне актуальна в сегодняшних условиях макроэкономической и макрофинансовой нестабильности. Особое внимание сосредоточено на реальности макропоказателей и необходимости в их транспарентности для общества, на эффективности и результативности среднесрочного и стратегического бюджетного планирования государства. Исходя из реалий сегодняшнего положения экономики и финансов высказаны критические мнения относительно макроэкономических и макрофинансовых показателей, возможных тенденций и прогнозов дальнейшего развития украинского государства. Предложены некоторые направления совершенствования бюджетного планирования в Украине.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: бюджет, бюджетное планирование, финансовое планирование, бюджетные приоритеты, среднесрочное и стратегическое бюджетное планирование, реальные макроэкономические и макрофинансовые показатели.

UDC 336.14

Medvetskyi Ivan Andriyovich,
Department of Finance, Postgraduate
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(54/1, Prospect Peremogy, Kyiv, 03680, Ukraine)
E-mail: Medvetskyi_I_A@ukr.net

On budgetary planning in ukraine

ABSTRACT. *The research analyzes evident multifaceted theoretical and practical problems of real methods of budgetary planning in Ukraine. The author aims at the analysis of budgetary planning in Ukraine via the prism of increasing its efficiency and effectiveness, real macroeconomic and macro financial indicators, t macro stabilization achievement. Different opinions of many scientists and practitioners on budgetary planning in Ukraine have been analyzed, and the author, in his turn, expressed his personal points of view. The research has achieved scientific and practical results and needs further investigation. The issue of budgetary planning in Ukraine has a crucial character and is extremely relevant in today's macroeconomic and macro financial instability. The questions of true macro indicators and the need of society for transparency, efficiency and effectiveness of medium-term and strategic budgetary planning of the state have been paid particular attention. Based on the realities of today's situation in the economy and finance, the article expresses critical views on macroeconomic and macro financial indicators of possible trends and forecasts of further development of the Ukrainian state. Some approaches to the improvement of the budgetary planning in Ukraine have been suggested.*

KEY WORDS: *budget, budget planning, financial planning, budget priorities, medium-term and strategic budget planning, real macroeconomic and macrofinancial indicators.*

УДК 336.71

Примостка Людмила Олександрівна,
д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: prim@kneu.kiev.ua

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО БАНКІВНИЦТВА

АНОТАЦІЯ. *У статті досліджено вплив інновацій на банківську систему. Виокремлено такі інновації, як зростання мобільності капіталу, розподіл ризиків, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. Проаналізовано вплив інновацій на розвиток сучасного банківництва та інституційно-структурні трансформації, які відбуваються в банківському секторі як на міжнародному, так і на національному рівнях. Розглянуто*